

Reactie Huis voor Klokkenluiders aan Van Oss

Allereerst is het belangrijk om te weten, dat het Huis voor Klokkenluiders alle meldingen - of het nu om een adviesvraag gaat of om onderzoek – vertrouwelijk behandelt. Wij publiceren geen namen van personen of organisaties en kunnen daarom niet inhoudelijk ingaan op individuele meldingen en casuïstiek. Wel kunnen wij een beeld schetsen van hoe we werken en welke afwegingen daarin genomen worden, refererend aan het voorbeeld dat is genoemd.

Het Huis voor Klokkenluiders is de enige instantie die wettelijk bevoegd is om zowel onderzoek te doen naar een vermoeden van een misstand als naar de bejegening van een melder. Dat verklaart waarom het Huis relatief veel verzoeken tot bejegeningsonderzoeken heeft ontvangen en uitgevoerd.

Verzoeken om onderzoek naar vermoedens van een misstand vallen primair onder de toezichthouder of inspectiedienst die op een bepaald onderwerp bevoegd is en daar specialistische kennis over heeft. Dit was ook aan de orde in de aangehaalde zaak. Alleen wanneer er geen andere autoriteit is aangewezen die betrekking heeft op de vermoede misstand, bijvoorbeeld bij Europese aanbesteding, is het Huis als eerste externe onderzoeksinstantie aangewezen. Het Huis is hierin, volgens de wet, 'last resort.'

Als de toezichthouder of dienst geen (volwaardig) onderzoek doet, kan het Huis voor Klokkenluiders besluiten om een onderzoek te verrichten naar de misstand.

Omdat het Huis met publieke middelen wordt betaald en die schaarse middelen zo goed mogelijk moet aanwenden, vindt altijd eerst een uitgebreide onderzoekstoets plaats of wij het onderzoek kunnen en mogen uitvoeren. Helaas moeten we dus ook verzoeken tot onderzoek afwijzen. Het is geen recht van een verzoeker dat het Huis een misstandsonderzoek (over) doet. De afweging ligt altijd bij het Huis zelf.

Het Huis heeft inmiddels dertien onderzoeksrapporten gepubliceerd waarvan twee misstandsonderzoeken. Beide typen onderzoek omvatten altijd een feitenonderzoek. Op basis van het feitenonderzoek analyseert en beoordeelt het Huis. Hoewel een bejegeningrapport primair draait om de bejegening, besteedt het Huis in die rapporten ook altijd aandacht aan het vermoeden van misstand. Dat is ook gebeurd in het genoemde voorbeeld. Momenteel worden er door het Huis nieuwe misstandsonderzoeken uitgevoerd.

Dat het functioneren van het Huis enkel wordt gekoppeld aan het aantal uitgevoerde misstandsonderzoeken, is verre van volledig. Het Huis voor Klokkenluiders heeft een veel breder taken- en ondersteuningspakket. Het biedt gratis en vertrouwelijk advies aan iedereen die een vermoeden van een misstand op het werk heeft met maatschappelijk belang. Het Huis geeft daarin jaarlijks honderden mensen advies, variërend van korte telefoontjes tot maandenlang durende maatwerktrajecten. Daarnaast verstrekt het Huis informatie aan werkgevers, vertrouwenspersonen en integriteitsmanagers over het inrichten van een goed integriteitsbeleid aan organisaties en leggen we uit hoe de wetgeving in elkaar zit. Met als doel om een veilige werkplek te creëren, waar een duidelijke meldprocedure onderdeel van uit maakt. En het Huis zet zich sinds haar oprichting actief in voor de realisatie van een fonds c.q. voorziening waaruit psychosociale en juridische ondersteuning van melders kunnen worden bekostigd.